

Fruïters d'un temps II

PROGRAMA DE RECUPERACIÓ I DISTRIBUCIÓ DE VARIETATS DE FRUITERS TRADICIONALS DE LES ILLES BALEARS

www.slowfoodib.org

Slow Food Illes Balears és una associació local sense ànim de lucre, que pertany al moviment internacional Slow Food (www.slowfood.com), el qual treballa a 130 països i compta amb més de 86.000 membres. Per el nostre compromís amb la salvaguarda dels aliments, les matèries primeres, les races i varietats autòctones, les cultures locals i, en definitiva, la biodiversitat del planeta, continuem amb el programa de recuperació i distribució de fruiters autòctons de les Illes Balears amb la col·laboració de Vivers Llabrés (www.viversollabres.com).

El nostre objectiu és posar a l'abast de tots els il·lencs la possibilitat de recuperar i gaudir d'una selecció de fruiters tradicionals que suposen un patrimoni genètic, cultural i gustatiu que, per desgràcia, es troba en vies de desaparició. Es tracta d'uns fruiters que en les darreres dècades han estat substituïts per noves varietats comercials foranes sota uns paràmetres de productivitat en detriment de la qualitat. Actualment, aquestes varietats no es comercialitzen i són fruites i arbres que no podem trobar al nostres mercats.

Amb Fruïters d'un Temps volem que, en un futur no gaire llunyà, aquest valuós patrimoni quasi perdut torni al nostre paisatge, al nostres mercats i a la nostra taula.

- 1. Facilita'ns totes les dades que et demanem.
2. Indica'ns la quantitat de vols de cada varietat.
3. Envia aquest formulari a: fruïters@slowfoodib.org
4. Tan aviat com puguem et confirmarem la teva comanda per correu electrònic.
5. S'ha de tenir un poc de paciència i esperar... És el ritme de la natura!
6. Mitjançant un avis previ, a partir del mes de novembre de 2010 ja els podreu anar a cercar. Seran uns arbres d'1,50 cm, aproximadament.
7. A la recollida els heu de pagar. Preu: 12€, Figures i nespres: 15€.
8. Sembreu-los a bon lloc, tracteu-los amb cura i ben aviat podreu assaborir fruites d'un temps.

Formulari amb camps: Núm. comanda, DNI, Nom i llinatges, Adreça, Ciutat i CP, Adreça electrònica, Profesió, Telèfon, Data naixement.

Footer area with Slow Food Illes Balears logo, contact info, and a small version of the Fruïters d'un Temps II logo.

Fruïters d'un Temps desitja ampliar l'oferta tant en nombre d'espècies, incorporant-ne de noves, com el d'incloure noves varietats dins les espècies ja existents al catàleg.

De les 13 espècies i 67 varietats que oferirem a l'anterior campanya, enguany hem afegit 50 noves varietats: 6 pomeres (4 d'elles de Menorca), 6 pereres i 1 prunera. A més de 2 noves espècies de fruiters. Per una banda una sèrie de 6 varietats de boníssims melcotons, i per l'altra una extraordinària selecció de 31 figures.

D'aquesta manera ja són 117 les varietats que entre tots estem recuperant.

Tant l'elecció de les varietats de fruiters, com l'aportació del material vegetal per a la reproducció es fruit de la col·laboració amb en Montserrat Pons, una destacada autoritat en el coneixement de les fruites en general i de les illes en particular, en aspectes tant variats com la seva descripció, cultura, etnologia, genètica... gestionant a més, una estimable col·lecció de fruites a Son Mut Nou, que formen el Banc de Conservació de l'espècie més important de l'estat i una referència mundial.

Les varietats que s'ofereixen són interessants per les seves característiques de creure, data de maduració o excel·lència gastronòmica, tenguent cura que no fossin les més comunes i exteses.

VARIETATS TRADICIONALS DE FRUITERS CAMPANYA 2010/2011

FIGUERES *

- Roig Manyes
Fruïta abalufada i petita, maduració mitjana, un poc fada de sabor però amb alt risc d'erosió genètica grau 5.
Albacor comuna
Fruïta cònica i grossa, maduració primavera de dos esplets, excel·lent sabor. Risc d'erosió genètica grau 3.
Victoria
Fruïta cònica i mitjana, maduració tardana, molt bona i sucosa. Risc d'erosió genètica grau 3.
De tres esplets
Fruïta abalufada i petita, molt primerenca de tres esplets, excel·lent sabor. Risc d'erosió genètica grau 3.
Manresa
Fruïta cònica i mitjana, molt primerenca, dos esplets, bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
Lloral
Fruïta abalufada mitjana, maduració mitjana molt vigorosa, àcida. Risc d'erosió genètica grau 3.
Cucarella
Fruïta cònica grossa, molt primerenca, dos esplets, molt bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
Blanca clara
Fruïta ouada i grossa, maduració mitjana, bona per a sequer, sucosa. Risc d'erosió genètica grau 3.
Bordissot verda
Fruïta abalufada grossa, maduració mitjana, similar a la blanca però més sucosa i mes primerenca, excel·lent. Risc d'erosió genètica grau 5.
Verdal negra
Fruïta abalufada petita, maduració mitjana, sucosa i àcida. Risc d'erosió genètica grau 5.
Cuiro de bou
Fruïta esfèrica mitjana, tardana, molt negra, bona. Risc d'erosió genètica grau 4.
Porquena blanca
Fruïta cònica-ouada molt grossa, primerenca dos esplets i no molt bona. Risc d'erosió genètica grau 4.
Carlina
Abalufada petita, la més primerenca de les agostenques, fada. Risc d'erosió genètica grau 2.
Bordissot rossa
Fruïta abalufada mitjana, maduració mitjana, exquisida. Risc d'erosió genètica grau 5.
Martineca rimada
Fruïta abalufada mitjana, maduració mitjana, bona. Risc d'erosió genètica grau 3.
Matasoldats
Fruïta abalufada petita, maduració mitjana, no molt bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
Blava
Fruïta cònica mitjana, primerenca, dos esplets, molt gustosa. Risc d'erosió genètica grau 3.
Rogisca
Fruïta ouada-cònica mitjana, maduració mitjana, no és bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
Del Sen Jaume Grau
Fruïta abalufada, grossa, tardana, excel·lent. Risc d'erosió genètica grau 4.
Renyeca
Fruïta abalufada petita, tardana, sucosa però fada. Risc d'erosió genètica grau 5.
Miralla
Fruïta esfèrica grossa, tardana, molt bona. Risc d'erosió genètica grau 2.
De la glòria
Fruïta abalufada grossa, molt tardana, excel·lent. Risc d'erosió genètica grau 3.
De la plata
Fruïta abalufada, molt grossa, fulles platejades, tardana. Excel·lent. Risc d'erosió genètica grau 5.
Paratjalina
Fruïta esfèrica petita, maduració mitjana, molt gustosa. Risc d'erosió genètica grau 4.
Pollencina (de la caseta)
Fruïta ouada mitjana, primerenca, no gaire bona. Risc d'erosió genètica grau 2.
Malondre
Fruïta cònica petita, primerenca, dos esplets, molt bona. Risc d'erosió genètica grau 4.
Morro de bou
Fruïta abalufada molt grossa, tardana, excel·lent. Risc d'erosió genètica grau 5.
Cosme Manyo
Fruïta abalufada molt grossa, tardana, molt bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
De les 7 cotxes
Fruïta ouada petita, primerenca, no gaire bona. Risc d'erosió genètica grau 4.
Tia Penya
Fruïta cònica abalufada grossa, tardana de dos esplets, excel·lent. Risc d'erosió genètica grau 4.
Ull de perdut
Fruïta ouada mitjana, tardana, bona. Risc d'erosió genètica grau 2.

MELICOTONERS *

- De Mamelló
Fruïta de tamany mig, de color vermell, aromàtic; molt primerenc.
Fressó
Fruïta de polpa fluïda, pinyol afeurat, molt sucós, madura a l'estiu.
Groc tardà
Fruïta de bon tamany, té una maduració escalonada que arriba fins a l'octubre.
Groc
Fruïta de tamany discret, madura a l'estiu.
De Vinya
Fruïta molt sucós, pinyol desferat que a vegades es xapa; color mig vermell.
Sineus
Fruïta de bon tamany de coloració rosada i pasta blanca; excel·lent.

POMERES

- Rave *
Fruïta de tamany mig, color verd amb una gaita vermella, polpa molt forta, maduració tardana.
Reneta tardana *
Fruïta petit, de color verd clar i vermell; molt tardana, madura dins el novembre. Es conserva molt bé.
Bon Jesus o poma blanca de Menorca *
Fruïta de color blanc, un poc àcida, molt productiva, es recull pel novembre.
Neca *
De Menorca. Fruïta de color vermell, és molt dolça; madura a l'octubre.
D'en Kane *
De Menorca: te coloració roja, un poc ratxada, molt dolça; és molt productiva. Es recull del 10 de setembre al 10 d'octubre.
Xeconí *
De Menorca: fruit de tamany mig, de color vermell, molt dolça. Molt productiva, es recull del 20 d'agost al 10 de setembre.
Sant Joan
És la primera poma a madurar (Sant Joan), color blanc, mida mitjana, gust àcid.
Sant Joan Vermella
Madura a finals de juny, és de mida mitjana, color molt vermell generalitzat.
Vermella de Sant Pere
Maduració a finals de juny o principis de juliol, color vermell ratllat, dimensions mitjanes, polpa molt blanca i sucosa, gust característic.

- Marinera
Madura dins el mes de juliol, té unes dimensions considerables, coloració groga amb ratlles vermelles ben marcades.
Niela
Madura dins el mes de juliol, té unes dimensions considerables, coloració groga amb una gaita de color vermell, polpa mitjanament consistent.
Guillema
Madura el mes d'octubre, bones dimensions i posat vertical. És groga amb ratlles vermelles. Molt saborosa.
De la Rosa Primerenca
Madura el mes de juliol, grandària discreta, groga amb ratlles vermelles.
De la Rosa
Madura el mes de juliol, bona mida, groga amb ratlles vermelles, bon gust.
Mora
Madura el mes de juliol, grandària mitjana, color vermell intens.
Del Ciri
Madura a la tardor, és de color groc i bona mida, té bon gust i es conserva algun temps. Molt popular.
Del Ciri Vermell
Madura a la tardor, és de color vermell amb algunes ratlles. Bon gust.

- Nespla
És una poma grossa, de forma planera, de coloració vermellosa. Madura a finals d'estiu. Té un gust característic. Molt bona i fèrrea.
Iessu
Madura a mitjan estiu, de coloració vermellosa. Sucosa i gustosa.
De Capoll Llarg
Poma grossa, de coloració vermellosa. Madura a principis de juliol.
Valenciana
És una poma d'estiu, madura a mitjan juliol, groga amb ratlles vermelles, dimensions mitjanes. Gust interessat.
Fogassa
Poma tardana, de bona mida, coloració verda amb galtes brunes. Poma planera. Interessant per a cuinar.
Cor Gelat
Poma d'estiu, de bones dimensions i bon gust, de vegades presenta zones vidrenques a la polpa.

PERERES

- Canari *
Fruïta de tamany mig, de color groc, sucós, madura dins l'estiu.
De Vidre *
Arbre molt vigorós de gran longevitat i molt productiu. Fruïta de tamany mig, de color groc verdós; madura entre el 15 i el 20 de juliol.
Permanyer de Sòller *
Arbre molt vigorós que agala un gran tamany; propi dels valls de Sòller. Molt productiu. El fruit és gros i s'ha de recollir abans de la maduració, a finals d'agost.
Fina *
De Menorca: fruit de color groc intens amb punts; maduració escalonada. Molt sensible al motejat.
Catalana *
De Menorca: fruit de color verd grogós, amb alguns punts. Maduració del 15 al 25 d'agost.
Perot *
De Menorca: fruit de bon tamany de color groc verdós, madura la primera quinena de novembre.
Claudia Grossa *
Pruna de bon tamany, de color groc, madura a mig estiu.
De Sant Joan
Pera primerenca com indica el seu nom, cosa que la fa prou interessant. És de dimensions mitjanes i de color verd grogós.
D'algua primerenca
Fruïta gros, color verd amb zones pigades de vermell, molt sucós i fluïda. Madura a principis de juliol.
D'algua
Fruïta mitjaner, de color verd, allargat, molt dolç, vigorós i d'entrada en producció tardana. Madura a finals de juliol.
Moreta
Fruïta petit, color verd obscur amb una gaita molt vermella. Polpa un poc llienyosa. Madura a mitjans juliol.
De la nau
Fruïta petit, verd amb una petita gaita vermella. Té forma de carabassa de vi. Madura a mitjans juliol.
Perot
Fruïta gros, color groc, consistència i sabor molt comuns. Madura a finals de juliol.
De la reina
Fruïta mitjaner, verd grogós, dolç, sucós i de poca conservació. Madura a finals de juliol o principis d'agost.
De la cuina
Fruïta mitjaner color groc verdós amb una gaita vermella. Bona qualitat. Madura a finals de juliol o principis d'agost.

ALBERCOQUERS

- Bord capona
Fruïta de mida mitjana, poc dolç, polpa pastosa i sense fil. Bo per fer confitura i coques. Poca conservació. Madura a mitjans juny.
Gaita vermella tardà - Pinyol dolç
És el tradicional albercoc de gaita, molt bo i saborós, madura a mitjans juliol.
Inquer
Fruïta gros, poc dolç, pastós, de maduració tardana (finals de juliol).
Lluentó
Fruïta mitjà o petit. Molt sucós, dolç i aromàtic. Millor consumir-lo en fresc. És primerenc, madura dins el juny.
Moscatell
Fruïta de dimensions discretes, de bon gust, madura a principis de juliol.
Taronjal
Clàssic albercoc, destacat per la seva mida i bona presència.
Morro de bou
Albercoc d'excel·lents qualitats organolèptiques, mida mitjana. Madura la primera quinena de juliol.

CIRERERS

- Blanca
Fruïta de dimensions mitjanes. Color vermell clar. Poca consistència i conservació.
Camosa
Cirera de mitja temporada, inici de juny. Polpa de mitjana a forta.
De capellà
Cirera primerenca. Negrosa, molt bona. Dimensions mitjanes.
Primerenc d'abril
Cirera extra primerenca, madura més o menys per Sant Jordi. Color vermell clar i mida discreta.
De saró
Cirera tardana, petita, molt bona, crocantia. Arbre vigorós.

PRUNERES

- Clàudia verda
Fruïta de mida mitjana a grossa, pell verda. Madura el mes de juliol.
Coll de braçal
Fruïta petit o mitjaner, pell verda, polpa groga. Forma de pera, pinyol desferat. Madura a finals de juliol, principis d'agost.
Cor de bou
Pruna grossa amb forma de cor, molt característica. Madura a finals de juliol. És interessant per la seva mida, gust i època de maduració. Madura pel juliol.
De collet negre
Pruna grossa, de color fosc, forma de pera. Bona qualitat. Madura pel juliol.
De frare blanc
Pruna grossa, color blanc brut, polpa groga, pinyol desferat. Madura a mitjans estiu.
De frare roig
La pruna més coneguda de les locals, mida mitjanera, forma allargada, de color vermell. Madura el juliol.
De frare verd
Fruïta gros, pell verda i polpa groga, pinyol desferat. Forma allargada. Madura el setembre.
Fresa
Fruïta gros de color vermell obscur, polpa vermella molt sucosa amb gust característic. Madura dins el juliol.
Japonesa groga
Fruïta gros, ataronjat, de dimensions mitjaneres, molt productiva, madura dins el juliol.
Japonesa vermella
Pruna mitjanera o petita, color vermell obscur, molt bon gust. Madura a finals de juliol.
Mamellots
Pruna primerenca, de color vermell, mida discreta.
Modronya
Fruïta rodó i petit, de pell violàcia, polpa verda. Pinyol desferat. Madura a finals de juliol.
Plátano
Fruïta mitjaner, pell marbrada, molt vigorosa i productiva. De vegades es fa servir com a pató.
Sant Joan
Fruïta petit i rodó, de pell vermella i polpa groga. Sucós, poca conservació. Madura a finals de juny.
De la sang
Fruïta de mida discreta, el seu suc és vermell com la sang, d'aquí el seu nom.

ALTRES

- Atzerola blanca
Fruïta de dimensions mitjanes i de coloració groguenca.
Atzerola vermella
Fruïta de mida mitjana i de coloració vermella.
Codony mallorquí
Fruïta de bones dimensions, pell llisa de color groc encès.
Codonya mallorquina
Fruïta de mida mitjana, groc clar, pelut, i un poc xato, molt aromàtic.
Cydonia
Fruïta rara de grans dimensions, groga, molt aromàtica, s'ha de cuinar.
Nespla mallorquina
Fruïta de mida petita, molt gustós.
Nesprer blanc
Fruïta de mida discreta, coloració clara i polpa blanca.
Nesprer Primerenc
Fruïta allargat, madura a finals d'abril o a principis de maig.
Nesprer gros
Fruïta molt gros i bo, de maduració tardana.
Nesprer rodó
Fruïta molt rodó, de maduració mitjana.
Servera mallorquina
Fruïta petit, madura a finals d'estiu.
Magrana tendral
Fruïta de bones dimensions, molt gustós i amb poc pinyol.
Cacolí petit
Cacolí de mida petita, molt productiu, excel·lent.
Cacolí gros
Fruïta de bones dimensions i de color vermell fosc.
Cacolí hivernal
Cacolí de dimensions discretes, aguant a l'arbre fins a la tardor, quan aquest ja no té fulles.